

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Pavla Moravce a soudkyně JUDr. Miluše Krejzlíkové a Mgr. Miroslavy Lanžhotské ve věci

nezletilých dětí:

[redacted], narozená [redacted]
[redacted], narozený [redacted]
[redacted], narozená [redacted]
[redacted], narozený [redacted]

všechny bytem [redacted]

všechny zastoupené městem [redacted] jako kolizním opatrovníkem pro toto řízení

děti rodičů:

[redacted], narozená [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou JUDr. Ditou Vávřovou
sídlem Nad Celnicí 388, 547 01 Náchod

[redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátkou Mgr. Andreou Hradilovou
sídlem Komenského 54, 549 01 Nové Město nad Metují

za účasti navrhovatelů:

a/ [redacted], narozený [redacted]
b/ [redacted], narozená [redacted]
oba bytem [redacted]
oba zastoupeni advokátkou JUDr. Petrou Dorotíkovou
sídlem Krakonošovo náměstí 133, 541 01 Trutnov

o úpravu styku s prarodiči

o předběžné opatření

k odvolání a, b/ navrhovatelů proti usnesení Okresního soudu v Náchodě ze dne 13. dubna 2022, č. j. 0 Nc 4947/2021-401

takto:

Usnesení okresního soudu se v odvoláním dotčeném výroku I. **potvrzuje.**

Odůvodnění:

Okresní soud shora označeným usnesením zamítl návrh na vydání předběžného opatření ve znění, že prarodiče [redacted], narozená [redacted], a [redacted], narozený [redacted], jsou oprávněni se stýkat každý druhý ucelený sudý víkend v měsíci od pátku 15,00 hodin do neděle do 18,00 hodin s nezletilými [redacted], narozenou [redacted], [redacted], narozeným [redacted], [redacted], narozenou [redacted], a [redacted], narozeným [redacted].

██████████ (výrok pod bodem I. usnesení okresního soudu) a nezletilým jmenoval opatrovníka pro řízení o vydání předběžného opatření a řízení o úpravě styku nezletilých s prarodiči, a to město ██████████ (bod II.).

V odůvodnění svého usnesení okresní soud podrobně rozvedl obsah návrhu prarodičů ze dne 8. 4. 2022 na úpravu jejich styku s nezletilými dětmi ve věci samé a na vydání předběžného opatření; současně předestřel stanoviska rodičů a opatrovníka nezl. dětí k návrhu na nařízení předběžného opatření, kdy matka a opatrovník nezl. dětí s tímto návrhem nesouhlasili, otec vyjádřil souhlas. Navrhovatelé – prarodiče nezletilých z otcovy strany ve svém návrhu na nařízení předběžného opatření uvedli, že v minulosti se se svými vnoučaty často navštěvovali, trávili s nimi čas; po rozpadu manželství rodičů nezletilých v r. 2021 se s vnoučaty vídali v době realizace styku otce s nezl. dětmi. Od února r. 2022, kdy byly děti nepravomocně svěřeny do péče jejich matky, se s vnoučaty již vídat nemohou. Navrhovatelé akcentovali svůj zájem zachovat si – i přes konfliktní vztahy mezi rodiči nezl. dětí – vazbu na vnoučata. Matka nezletilých jejich žádost na kontakt s dětmi o víkendy odmítla a avizovala absenci jejich styku s dětmi i do budoucna; styku prarodičů s vnoučaty podle nich brání s cílem zprerušit vzájemné pouto. Pro probíhající trestní řízení vůči otci nezletilých navrhovatelé garantovali, že by se styku prarodičů s vnoučaty nikdo jiný neúčastnil. Z důvodu možné časové prodlevy pro přijetí rozhodnutí ve věci samé považovali za vhodné upravit styk zatím.

Prvostupňový soud dále zevrubně reprodukoval obsah opatrovníckého spisu, citoval na věc dopadající zákonná ustanovení a dospěl k závěru, že předpoklady pro vyhovění návrhu prarodičů na vydání předběžného opatření dány nejsou. Upozornil přitom na povahu předběžného opatření s tím, že ani tato forma rozhodnutí nemá podléhat častým změnám. Z ust. § 927 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (*dále jen „o. z.“*) z a nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 8. 2021, sp. zn. I. ÚS 1081/20, dovodil, že v této věci absentuje nutnost a naléhavost prozatímní úpravy požadované prarodiči. Poukázal přitom na specifické okolnosti případu, kdy otec je trestně stíhán ze spáchání zločinu ve vztahu k matce a přečinu k nezl. dětem. Primárně je třeba chránit nezletilé a jednat v jejich nejlepším zájmu. I bez požadované úpravy mají navrhovatelé možnost kontakt s dětmi nadále udržovat. Okresní soud dále uvedl, že nejsou ani osvědčeny předpoklady pro nařízení předběžného opatření v podobě bránění styku ze strany matky. V tomto směru okresní soud vyložil obsah matkou zasláné sms zprávy a upozornil na její vyjádření zde obsažené. Závěrem prvostupňový soud poukázal na příliš široký rozsah styku, o který se prarodiče ve svém ucházeli – vycházejí z jazykové formulace uplatněné v návrhu. Hrozilo by totiž obcházení omezení styků mezi otcem a dětmi. Rozhodnutí o jmenování opatrovníka opřel okresní soud o ust. § 469 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění (*dále jen „ZŘS“*) ve spojení s § 892 odst. 3 o. z.

Proti usnesení okresního soudu se odvolali a, b/ navrhovatelé. Jejich odvolání – vycházejí z obsahu odvolání (§ 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění /*dále jen „OSŘ“*/) - směřovalo pouze proti výroku pod bodem I. předmětného usnesení. Odvolatelé zdůraznili, že se s vnoučaty stýkali vždy velmi často, hlídali je. Po rozpadu vztahu rodičů nezletilých se pak s dětmi stýkali již jen tehdy, pokud je měl u sebe otec dětí. Vnoučata jim velmi chybí. Argumentaci okresního soudu obsaženou v napadeném usnesení prarodiče nepovažují za správnou. S dětmi si vždy rozuměli, nikdy jim nijak neublížili. Prarodiče nelze trestat za konflikt mezi rodiči a z tohoto důvodu jim styk s vnoučaty odírat. Mimo realitu je argument okresního soudu, že se mohou s dětmi stýkat v době otcova upraveného styku. Ten je totiž vymezen pouze jedenkrát za 14 dní na 4 hodiny. Do takto krátce vymezeného styku prarodiče nechtějí zasahovat. Matka jasně deklaruje neochotu prarodičům styk s dětmi umožňovat. Při formulaci návrhu prarodiče zohledňovali, že se nejedná o běžný styk dětí s rodičem, proto se ucházeli o úpravu styku – cit.: „.... v průběhu jednoho víkendu v měsíci...“ ; již v návrhu pak deklarovali, že po dobu realizace styku s dětmi nebude nikdo jiný, tudíž ani otec.

V tomto smyslu prarodiče navrhli usnesení okresního soudu v odvoláním dotčeném výroku změnit.

Otec se k odvolání prarodičů výslovně nevyjádřil, odkázal však na své stanovisko, které podal k jejich návrhu.

Matka ve vyjádření k odvolání prarodičů taktéž odkázala na své předchozí vyjádření k návrhu prarodičů. Dodala, že prarodičům nabízela kratší styk; konkrétně nezl. ■■■■■ vůči navrhovateli telefonicky, navrhovatel však nabídku nevybíravým způsobem odmítl. Podle matky je třeba zohlednit, že dle vyjádření psychologky ■■■■■. ■■■■■ je nutno na nezl. děti stále pohlížet jako na ohrožené. Matka nevyloučila možnost styku prarodičů s dětmi poté, co bude řízení ve věci péče skončeno a dojde ke stabilizaci poměrů dětí. Ovšem i poté by měl styk dětí s prarodiči probíhat bez účasti otce a v rozsahu několika hodin bez přespání. Matka navrhla usnesení okresního soudu v napadeném rozsahu potvrdit.

Opatrovník nezl. dětí se s usnesením okresního soudu v odvoláním dotčeném rozsahu ztotožnil a navrhl jej potvrdit. Neshledal v daném případě důvody pro užití institutu předběžného opatření. Podle něj mohou být prarodiče v kontaktu s nezl. dětmi mj. prostřednictvím mobilních hovorů, videohovorů, sociálních sítí i v rámci kontaktů otce s nezletilými. Pro zachování základních rodinných vazeb mezi nezl. dětmi a prarodiči tyto možnosti opatrovník vnímá jako dostačující.

Krajský soud jako soud odvolací po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnými osobami, v zákonné lhůtě a že je přípustné (§ 201, a contr. § 202, § 204 odst. 1 OSŘ), přezkoumal usnesení okresního soudu (§ 212 OSŘ) v odvoláním dotčeném rozsahu, bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ OSŘ, § 1 odst. 2 ZŘS), přezkoumal rovněž řízení, předcházející vydání napadeného usnesení (§ 212a odst. 1 a 5 OSŘ), a dospěl k závěru, že odvolání prarodičů směřující vůči výroku I. usnesení okresního soudu je neopodstatněné.

Na tomto místě se sluší doplnit, že podaným odvoláním nebyl napaden výrok II. usnesení okresního soudu, který proto nabyl samostatně právní moci dnem následujícím poté, co poslednímu z účastníků uplynula lhůta pro podání odvolání (§ 159, § 167 odst. 2 § 206 odst. 2, § 212 OSŘ).

Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně, vyjádřenými v odůvodnění napadeného usnesení a vztahujícími se k odvoláním dotčené části jeho rozhodnutí, na které tímto odkazuje a které s ohledem na odvolací námítky navrhovatelů pouze doplňuje způsobem níže uvedeným.

Řízení ve věcech péče o nezletilé děti se řídí výše označeným právním předpisem ZŘS (§ 2 písm. t/ tohoto předpisu). Podle § 1 odst. 2 ZŘS nestanoví-li tento zákon jinak, použije se OSŘ. Zákon o zvláštních řízeních soudních, týkající se řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (srov. § 466 až 477), neobsahuje speciální úpravu předběžných opatření. Je tedy nutno vycházet z obecné části tohoto zákona, a sice z jeho ust. § 1 odst. 2 a § 12. Při posuzování návrhu na nařízení předběžného opatření se proto uplatní občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění, dříve již zmíněný ve zkratce „OSŘ“).

Podle § 102 odst. 1 OSŘ je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li po zahájení řízení obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen, může soud nařídit předběžné opatření.

Podle § 75c odst. 1 OSŘ (použitého podle § 102 odst. 3 OSŘ) nepostupoval-li podle § 75a nebo podle § 75b odst. 2, předseda senátu nařídí usnesením předběžné opatření, jestliže bude

prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, a jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.

Podle § 76 odst. 1 písm. e/ OSŘ předběžným opatřením může být účastníku uloženo zejména, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

Podle § 927 o. z. právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízcí či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.

Podle článku 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte musí být nejlepší zájem dítěte předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí. Mezi kritéria, která musí obecné soudy z hlediska nutnosti rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte v řízeních o úpravě výchovných poměrů respektovat, patří zejména míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb.

Ve smyslu § 102 odst. 1 OSŘ lze v probíhajícím řízení (zde tedy – k datu rozhodování prvostupňového soudu - v řízení zahájeném prarodiči o úpravu styku s nezl. vnoučaty) předběžným opatřením zatímně upravit poměry účastníků, je-li toho třeba. Posouzení, zda je dána potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků, vždy závisí na okolnostech konkrétního případu. Má-li být předběžné opatření nařízeno, musí být potřeba zatímní úpravy právních poměrů prokázána, jinak řečeno – prostřednictvím důkazů o ní musí být zjednána jistota (popř. musí být skutečnosti, z nichž taková potřeba vyplývá, mezi účastníky nesporné). U ostatních okolností významných pro nařízení předběžného opatření pak postačí, jsou-li alespoň osvědčeny, tedy se s ohledem na okolnosti případu jeví alespoň jako pravděpodobné (srov. § 75c odst. 1 písm. a/ OSŘ). Navrhovatel předběžného opatření je tedy povinen prokázat (tzn. najisto postavit) nutnost zatímní úpravy poměrů účastníků (o což se v daném případě jedná) a dále je povinen osvědčit (tedy alespoň zpravděpodobnit) nárok ve věci samé.

Zároveň obecně platí, že pro rozhodnutí o předběžném opatření je rozhodující stav v době vydání usnesení soudu prvního stupně (§ 75c odst. 4 OSŘ). Znamená to zejména, že v řízení o předběžném opatření nelze přihlídnout k tvrzením, k listinám nebo k dalším důkazům, které soud prvního stupně neměl k dispozici v době vydání svého usnesení, a ovšem ani k tomu, že se nějaká, do té doby neprokázaná relevantní okolnost následně ukázala jako mezi účastníky nesporná. Pro odvolací řízení z toho především vyplývá, že účastníci nemohou v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení uvádět žádné nové skutečnosti nebo předkládat nové důkazy. Proto ani v odvolacím řízení nelze vzít v potaz nic jiného, než stav panující ke dni rozhodování okresního soudu. Jinak řečeno, odvolací soud nemůže přihlížet k okolnostem, který by vyšly (či vyšly) najevo nebo dokonce nastaly až po vydání napadeného usnesení.

Okresní soud své rozhodnutí založil mj. na úvaze, že prarodiče potřebným způsobem neosvědčili skutečnosti rozhodující pro uložení povinnosti matce předběžným opatřením (viz bod 19. odůvodnění usnesení okresního soudu, na něž odvolací soud v této části plně odkazuje). Výklad důkazů (SMS zpráv), na kterých navrhovatelé (pouze) svůj návrh na zatímní úpravu postavili, nebyl ze strany okresního soudu zjevně nepřiměřený – vycházejí z charakteru institutu předběžného opatření a jeho výjimečné aplikovatelnosti při úpravě právních vztahů. Předpoklady pro nařízení předběžného opatření nebyly tedy naplněny. Již z toho vyplývá, že není na místě zatímní rozhodnutí o úpravě styku (§ 927 o. z.); dalšími odvolacími námitkami prarodičů z otcovy strany se tak nebylo lze z důvodů výše prezentovaných v rámci odvolacího přezkumu zabývat.

Odvolací soud proto usnesení okresního soudu ve výroku I. potvrdil jako věcně správné podle ust. § 219 OSŘ.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Hradec Králové 30. června 2022

JUDr. Pavel Moravec v. r.
předseda senátu